Ч. 228 (12.884).

Львів, неділя 11. жовтня 1931.

Poczłowa opłatę zapłacono ryczałtem.

Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Великі події.

Ініціятива Гувера і її причини: шалена кріза в Америці. — Конференція з французькими міністрами — і роля Банку Міжнародніх Виплат. — Вибори в Англії: Мекдональд за ревізією военних довгів і репарацій. — Кріза уряду в Німеччині.

Львів, 9. жовтня 1931.

Світові події ідуть чимраз швидшою ходою. Осередок уваги цілого світа перенісся знову до Вашингтону. За нарадами, які велись там в останніх днях та які трівають безперервно далі, не вдоволяючись дотеперішніми постановами (про які мова нижче), слідкує Европа з найбільшим напруженням, знаючи, що вони не можуть обмежитися до справ внутрішньо-американської крізи, так нероздільно звязаної з крізою Европи. Всеж, при цій нагоді виходять на верх подробиці ґіґантичних американських труднощів, які аж надто виправдують гарячкову метушливість американських банкирів, промисловців і відповідальних політиків довкола Гувера — і самого Гувера, якому й особисто дальший розвиток цієї жахливої крізи грозить похороненням політичної карієри (нові президентські вибори — вже в листопаді 1932 року, отже вже нині треба до них приготовлятися!).

Ось кілька доривочних прикладів того стану, в якому опинились Зединені Держави Північної Америки.

Від липня 1929 року зачинило свої каси і двері 2.400 півн.-америк. банків, що були основані на капіталі 1.500 міліонів (1½ міліярда) долярів. В тому самому часі збанкротувало 54.182 торговельних товариств (підприємств) з пасивами на 1½ міліярда долярів. Упадок вартости дорогоцінних паперів на нюйорській біржі рахують на приблизно 50 міліярдів долярів або на 60 відс. первісної висоти. Пересічна ціна акцій впала з 33 дол. на 43. Триста сорок промислових корпорацій заробило в перших шести місяцях цього року на 70 відс. менше, ніж за той самий час два роки тому. Не диво, що захиталися найтрівкіші акції і — державний бюджет. Акції сталевого тресту впали під кінець вересня на 200 пунктів нижче своєї рекордової висоти. Залізничі акції впали від 1/6—1/3 вартости. Прибутки Зединених Держав впали на 1½ міліярда нижче їх дотеперішніх видатків і врешті, після усіх останніх заходів, дефіцит біжучого бюджетового року таки рахуватиме ок. 1 міліярд долярів! Треба би 2 міліярди дол., щоби заспокоїти самих ветеранів великої війни. До того долучають щоденні наслідки надпродукції товарів, на які нема збуту, а ця дисгармонія між продукцією і консумцією довела вже до таких куріозів, що нпр. у південно-східних стейтах з нафтовими теренами заборонено під загрозою доразових судів добувати нафту: істнують такі величезні, вистарчаючі на цілі роки вперед, запаси замаґазинованої нафти, що приходиться її — палити!

Як страшенне хвилюють американську фінансієру хитання европейських валют та звязані з тим банкроцтва, можна зрозуміти з пригадки, що на 15.6 міліярдів, які Зед. Держави випозичили світові у виді довготермінових кредитів, Европа дістала 5 міліярдів, з чого 1.4 міліярда сама Німеччина! Втеча грошей з банків прийняла й у Зед. Державах такі форми, що нпр. за один останній тиждень вивезено з них до Европи і Канади 70 міліонів у золоті. Нині мають ще Зед. Держави на 5 міліярдів запасу золота і долар має понад 70-відсоткове золоте покриття, а проте всі вищенаведені явища є надто поважні, щоби вони не підсували думки про можливість захитання і самим доляром та не наводили цією думкою трівожного настрою.

Як відомо, през. Гувер, після вівторкової конференції з представниками фінансових і політичних сфер, запропонував створити „резервовий фонд" у висоті 500 міліонів долярів для ратування американського господарства. Нюйорські банки вже приступили до реалізації цього пляну. Крім того їх союз вистосував до Гувера домагання продовжити мораторію на военні довги (американських фінансістів справедливо хвилює питання: що станеться з Европою, коли мине 1-річний термін нинішньої мораторії?) Річ ясна, що серед усіх тих американських нарад не може не залишитися незаторкненою засаднича проблема военних довгів і відшкодувань. Але вона може бути рушена з мертвого місця лише на конференції з французьким премером Лявалем, який їде до Вашинґтону в товаристві 15-ти потентатів офіціяльного політичного та фінансово-промислового французького світа. Попередили цю подорож розмови у Парижі з англ. міністром закордонних справ льордом Рідінґом: у цих розмовах брали участь французькі міністри фінансів та торгу і промислу. Довкола цих розмов і приготувань — згадується щораз голосніше ролю Банку Міжнародніх Виплат, який збирається скликати міжнародню валютову конференцію та якому буцімто фінансієра цілого світа, з американцями й французами на чолі, має дати до розпорядження величезні капітали (1 міліярд долярів!), для підтримування центральних емісійних банків Европи. Виринають навіть ідеї — загальної відмови від золота, як рівноважника валюти або введення одної міжнародньої валюти для всіх держав...

Тісно звязані з цими заходами є поважні внутрішньо-політичні переміни в двох европейських великодержавах: Англії і Німеччині. В обох цих державах ці переміни йдуть під гаслом скріплення позиції уряду, який повинен мати більшу свободу рухів у рішеннях, які треба приймати негайно та які не можуть бути палятивними. І тут і там влада хоче мати авторитет і внутрі свого краю і поза його границями, щоби цим авторитетом скріплювати довіря до своїх розпорядків і до інституцій народнього господарства так у власному громадянстві, як у закордоні.

Правда, Англія і Німеччина не вживають до цього однакових метод, бо й відносини у них не однакові. Країна клясичного парляментаризму не знає стану, в якому не булоб парляменту, або він був — у двозначній ситуації. Тому, що ситуація Лейбур-Партії як опозиції до уряду, на якого чолі стоїть Мекдональд зі Сновденом і Томасом при боці, при державній коаліції консерватистів і лібералів без Льойда Джорджа, — що така ситуація аж надто двозначна і неприродна — розвязано парлямент і скликано новий на 3. листопада. Істнують усі дані, що новий уряд буде спиратися на коаліції або всіх трьох партій або двох, що будуть репрезентувати величезну більшість народу.

Зате в Німеччині два безпардонні тарани, націоналістичний і комуністичний, покищо унеможливлюють кристалізацію відносин на площині парляментарної демократії та грозять громадянською борнею, яка булаб катастрофою серед нинішнього економічного краху. Тому кинено знову на терези авторитет Гінденбурґа. Димісію Курціюса використав канцлер Брінінґ для зголошення димісії цілого уряду. Новий уряд, оперттий виключно об авторитет президента республики, не буде залежний від натиску ані зправа ані зліва та одночасно уможливить партіям середини й соц.-демократам цей кабінет надалі підтримувати. Останій декрет передбачує доразові суди на провини політ. терору та звертається у низці інших постанов проти скрайніх лівих і правих...

Ідуть великі події у цілому світі: вони прояснять нинішню замрачену ситуацію, серед якої світ занадто близько докотився до катастрофи, якої не було від упадку римської імперії або тридцятьлітньої війни.

Книжка та її збут.

(З приводу свята книжки.)

Цікаві й актуальні уваги автора подаємо в дискусійному порядку. — Ред.

Випродажа „решток".

Заклик до українського громадянства вжити всіх зусиль, щоб впродовж жовтневого „свята книжки" перекинути залежалі книжки з книгарських полиць у народні маси, є своєчасним і конечним. Бо справді якось дивно виглядає наше життя: люди блукають у темряві, а джерела світла лежать нерушеними. **Читач і книжка ніяк не можуть стрінутися.**

Правдою є, що „в нас читають дуже мало" та що „під оглядом консумції друкованого слова ми стоїмо далеко позаду навіть наших сусідів". Унаслідок цього „українські видавництва ледви клигають, а в книгарнях і в магазинах „Просвіти" лежать книжки на міліони золотих".

Віримо, що жовтневий заклик купувати книжку не залишиться „голосом вопіючим у пустині", і дещо буде продане. Але це не поправить видавничо-книгарської справи. Місяць книжки на заході є не для ратування цієї справи; є він там тим, що в наших краминцях називається „випродажею решток", щоби дати місце на полицях новим виданням. Книжка повинна „йти" весь час, а в жовтні повинні бути випродані рештки її по зниженій ціні. А в нас навпаки: весь час вона лежить без руху, щоб в осені продано дещо.

Правдою є, що в нас книжка не стала повсякденним хлібом. Але чи не слід би з нагоди місяця книжки задати собі питання: чому?

Нема апетиту на книжку...

Не слід скидати всієї вини за малу консумцію друкованого слова на громадян та на низький рівень культури наших мас. Читання книжок не завжди пропорціональне до освіти й культури. Буває, що люди з високою освітою читають книжок менше від якогось селянина з освітою народньої школи.

Причина в браку, так би мовити, апетиту до читання, смаку та пристрасти до книжки і нарешті, зовнішньої спокуси. „Апетит, як кажуть німці і французи, приходить з їдою". Навіть більше, він зявляється і від здорових вражінь навіть від майстерного оповідання про смачну

страву. Іноді потрібна й гостра приправа, що лаcкоталаб ніздрі. Нехай вибачать нам тонкі аматори книжки це грубе порівнання.

Очевидно, що головна причина малої консумції друкованого слова, застою у видавничій справі і, природно, в літературній продукції, криється в тих апаратах, обовязком яких є викликати в читача апетит до книжки й негайно дати йому її в руки — в рецензії, реклямі й кольпортажі. Очевидно й те, що ці апарати поширення книжки працюють не так, як слід. А щоб ці апарати виконували свої функції належним способом, треба змінити в дечому саме відношення до книжки.

Фальшиві вимоги до покупця книжки.

Книжка по виході з друкарні є **крамом**, який треба вміти зареклямувати, показати й сунути в руки. В нас-же виробився погляд на книжку, як на якийсь лік — корисний чи шкідливий. Тому наші книгарні подібні на аптеки, що їх відвідують лише в разі недуги (якоїсь надзвичайної потреби), а здорові — обминають. Сидить собі книгар у книгарні, як аптикар у аптиці, й чекає, коли це загляне до нього якийнебудь недужий на брак розуму чи знання. І звичайно не може дочекатися, торгує чим іншим, а книжки на міліонові суми жовтіють і вкриваються порохом.

Та й незавжди знає цей впертий **нечитач** наших книжок про всякі чудодійні ліки, що є в книгарні. Щойно в жовтні чи перед „ялинкою" український громадянин довідується, що на книгарських полицях є **дуже цікаві й корисні книжки, які можуть бути „душевним кормом"** „навіть" для культурної людини. А коли вони вийшли з під голодного авторського пера та з нещасної друкарської машини, ніхто й не почув про ці великі цінности.

Звичайно при появі нової книжки являється теж лише коротка згадка про неї, така, наче офіціяльна метрика народин: такийто (автор), така (назва), накладом сторінок стількито... Накладці і книгарні є переконані, що люди повинні купувати книжку з громадянського обовязку, як якийсь продукт патріотизму і тому трактують покупця як якогось своєрідного філянтропа. З другого боку рецензійні відділи у наших часописах займають підрядне місце і здебільша трактується їх доривочно та не систематично.

І чи можна після цього дивуватися, що книжки лежать на полицях і потім доводиться просити, Христа ради, щоб люди змилосердилися й з патріотичного обовязку купили їх?

Фальшива скромність видавців.

Російські видавництва й книгарні в половині минулого століття були в такому самому положенні, як тепер наші нещасні герої-видавці й великі „стоїки" книгарі-аптикарі. Книжки не йшли, читачі не бігли до книгарень купувати їх, скрізь лунали нарікання на громадян-нечитачів, як у нас.

Аж нарешті прийшли нові люди и взялися за діло поновому. Засадою їхньою було: 1) кричати при народженні книжки, щоб гамір про неї йшов далеко, 2) по-купецьки реклямувати, щоби викликати у нечитача апетит і 3) коли гора не йде до Магомета, Магомет мусить йти до гори, себто: книжку треба занести до хати читача. І діло пішло добре.

В кожному російському часописі був „бібліографічний відділ", в якому привітно й радісно зустрічали кожну новонароджену дитину-книжку, хіба що вона була вже якоюсь почварою: тоді її відразу вбивали. Не дати рецензії про надіслану до редакції книжку вважалося за невиконання культурного обовязку. Книжка в редакції приймалася по-джентельменськи й виводилося її чемно в світ на належне їй місце.

Видавництва потроху призвичаїлися до реклями книжок і авторів, а книгарні почали нести через своїх „книгоношів" книжки просто до інтелігентських домів і селянських хат. Ситіни, Губанови й інші таким способом викликали в масах апетит до читання, кинули в їх гущу міліони примірників і заробили добрі гроші.

Рецензія, реклама й книжка безпосередньо до хати — ось шлях і для наших видавців та книгарень. Наші видавці повинні кинути стару скромність і використати добру, талановиту рекляму в найширшій мірі. І нарешті наші книгарі з аптикарів повинні стати справжніми купцями й найти спосіб, як занести книжку до хати та показати її, щоб вона вже не вернулася на полицю.

Брак організаційного звязку письменників.

А тепер про наших робітників пера, зокрема — про письменників. Творять і пишуть вони здебільша в таких умовинах, в яких можуть писати хіба герої або маняки. Байдужість редакторів, бідність видавців і невміння книгарів цілковито унеможливлюють у наші дні літературну творчість. Застій і занепад літературного життя занадто вже разить і лякає.

Письменник у громадянстві стає якимось диваком, з якого „тверезі" люди мають право й покепкувати. Про нього не чути. Він ховається десь у куток. І творчість його стає щораз важчою або й зовсім занепадає. І не диво: він забутий і голодний, його не друкують і не платять йому. Про нього й не чути.

І хочуть, щоб його книжка пішла?

Одначе в живому народі літературна творчість не може занепасти цілковито. Богато вона залежить і від сили волі та почуття спільноти самих письменників. На жаль, цього в нас не помічається.

Нам здається, що зїзди наших письменників, гурткові сходини і спільне обмірковування як літературних питань, так і свого положення, моглоб оживити наше літературне життя й причинитися до деякого руху на книгарському ринку. Чи не час теж скликати такий зїзд українських письменників?

В. Островський.

Податки в натурі.

Законопроекти уряду в справі сплачування податків збіжем в Скарбовій Комісії сойму.

Скарбова Комісія радила дня 8. ц. м. над правительственним проектом заплати залеглих податків в натурі. Цей законопроект передбачує заплату залеглих податків, а саме грунтового, спадкового, промислового і маєткового — житом, пшеницею, ячменем, картофлею, горохом та вугіллям. У дискусії над цим проектом забирали голос члени опозиції і вказували на небезпеку цього т. зв. добровільного плачення податків у натурі.

В імени Українського Клюбу промовляв пос. **З. Пеленський** і вказав на ще один урядовий експеримент залагодження господарської кризи. Закон каже, що податник може вищезгадані продукти доставити на власний кошт до місця означеного мін. скарбу. Де це має бути — закон цього не каже. Отжеж колиб це мало бути доставлене до далеких місць, то розуміється з цього не міг би скористати в ніякий спосіб селянин. Так само, щодо ціни, то закон каже, що ціна має виносити 10 проц. понад риночну ціну. Якаж це риночна ціна — чи кожної місцевости, чи згори означена після бірж, котрі і так не є рівні в краю. Відомим є, що селянин є найкращим платником і коли він не заплатив податків, то лише з тої причини, що не мав чим заплатити, і тому повстали залеглости. Отже ті залеглости походять із часів, коли збіже було далеко дорожче. Якщо уряд тепер хоче направду прийти з допомогою для села, то повинен обрахувати ціни з тих часів, з яких селянин залягає податки, бо коли він не міг заплатити в часі вищої ціни на хліборобські продукти, то чи зможе заплатити залеглі податки, не маючи гроша на біжуче покриття. На селі вже й так майже все зафантоване екзекуторами і нема навіть купців на зафантовані у селян речі. Не знати чому урядові круги думають, що в селі є надмір збіжа. Треба ствердити, що в селі нема надміру збіжа, а навпаки, цей рік приніс великий недобір. Отжеж з чого має селянин покрити залеглі і біжучі податки? Зі сказаного бачимо, що це є ніщо більше, як експеримент, котрий не принесе для села жадної користи, а навпаки дасть спромогу екзекуторам до дальшої сваволі. Плачення податків у натурі стане недобровільним, але примусовим і таким чином село буде позбавлене останнього зерна збіжа. Закон каже, що так зібране збіже має йти виключно на безробітних. Під словом „безробітних" розуміється безробітних по містах. А хтож дасть допомогу непроглядним масам безробітних по селах. Село має достарчати останнє своє збіже до міст, в в той сам час село буде гинути з голоду. У так продуманім законі Український Клюб не бачить жадної допомоги для широких мас, а противно має всі дані надіятися, що він вийде в некористь села і безробітних, тому буде голосувати проти цього законопроекту.

Більшістю голосів законопроект принятий.

9. жовтня відбуде Скарбова Комісія чергове засідання, на якім буде розглядати дальші податкові урядові законопроекти.

Військовий податок.

Вістник законів із 7. ц. м. приніс розпорядок ради міністрів про військовий податок. Побирається цей податок у виді засадничого податку та у виді додатку до державного податку доходового. Платники військового податку, що не мають доходів, які підлягають доходовому податкові, оплачують тільки засадничий військовий податок. Зате платники, які обовязані платити державний доходовий податок, оплачують крім засадничого податку також військовий податок у виді додатку до державного податку доходового на основі ставок, означених у згаданому розпорядку.

Військовий податок у виді засадничого податку означено:

а) квоту 10 зол. річно для осіб, перенесених до резерви або нездібних до військової служби без огляду на те, чи цю катеґорію дістали при бранці, чи підчас чинної військової служби на основі військово-лікарського рішення або в дорозі ревізії;

б) квоту 15 зол. річно для осіб признаних здібними до служби в загальному ополченні без зброї;

в) квоту 20 зол. річно для осіб признаних здібними до служби в загальному ополченні зі зброєю в руці.

Військовий податок у виді додатку до державного податку доходового з усіх джерел, з виїмком службових платень, емеритур і винагород за працю, означений на основі ставки, що припадає до того роду доходів і представляється так:

Для осіб, перенесених до резерви згідно з 60 арт. закону про загальний обовязок військової служби, 10 прц. цієї ставки; для осіб, признаних здібними до служби в загальному ополченні без зброї, 15 прц. ставки; для осіб, признаних здібними до служби в загальному ополченні зі зброєю в руці, 20 прц. цієї ставки.

Особи, від яких державний доходовий податок побирається шляхом потручення зі службових платень, емеритур і винагород за наємну працю, оплачують від того податку військовий податок у виді додатку до державного доходового податку так: при річному доході від 2.500—3.000 зол.— 0.2 прц., 3.000 до 5.000 зол.— 0.3 прц., 5.000 до 8.000 зол. — 0.4 прц. і т. д.

Обовязок платити військовий податок гасне з причини смерти, покликання або добровільного вступлення до війська, вступлення до манастиря, з кінцем року, коли резервісти скінчать 40-ий рік життя, та з кінцем року, коли особи приналежні до загального ополчення скінчать 50 літ життя.

Після смерти М. Галущинського.

ДАЛЬШІ ЗАЯВИ СПІВЧУТТЯ.

прислали: Управа Агрономічного Т-ва при Українській Господарській Академії в ЧСР, шляхотська читальня „Просвіти" в Уличні, пов. Дрогобич, кружок українського протиалькогольного товариства „Відродження" в Уличні.

ВІДГОМІН НА ПРОВІНЦІЇ.

Філія Товариства „Просвіта" в *Сокалі* відбула дня 25. вересня жалібне засідання виділу і просвітно-організаційної комісії, на якому вирішено вивісити на домі філії чорну хоругов, вислати відпоручників на похорони та жертвувати 40 зол. на „Просвіту" замість вінка на домовину. Читальням видано поручення, щоб уладили в себе жалібні засідання і сходини членів, на яких відчиталосяб крім часописного некрольоґу також котрунебудь статтю чи брошуру Покійного. Надто заходом філії відправлено в дні 3. жовтня поминальне богослуження і панахиду, після чого відбулася жалібна академія, в якої програму входив реферат голови філії і „Жалібний марш" Лисенка, що його відспівав хор місцевої читальні.

В пошану памяти із приводу смерти голови „Просвіти", бл. п. Михайла Галущинського, відбулося дня 26. IX. жалібне засідання виділу філії в *Камінці Стр.* Повстанням із місць віддано пошану Покійному. На знак жалоби всі товариства вивісили чорні хоругви. Міська читальня зокрема уладила жалібне засідання. На похорони вислано делеґацію з вінцем. Зокрема оголошено смерть бл. п. Михайла Галущинського клепсидрами, а дня 2. X. відправлено поминальне богослуження за душу невіджалованого голови „Просвіти".

ВИЯСНЕННЯ СТАВРОПІГІЇ.

Сеніорат Ставропигійського Інституту у Львові, у звязку з нашою заміткою „Чи так повинно бути?" („Діло", ч. 219.), прислав нам за

підписом сеніора Антона Ґули виясненя справи, в якому зазначує, що одинокий дзвін на Ставропиґійській вежі, незрабований австрійськими військами, дзвонить по приписам Братства лише на похоронах членів Братства, парохів Успенської церкви і львівського митрополита. Покійний М. Галущинський не був ніколи членом Ставропіґії, а був головою „Просвіти", котра запрошена Ставропіґією в січні 1931 р., до участи в ювилею з приводу 300-ліття посвячення Успенської церкви, письмом до ч. 521/31 відмовилась в участи в тім святі, „тому, що його влаштовує гурт людей, що вважає себе одиноким представником і власником такого всенароднього добра, яким є Ставропіґія". З тих причин, мовляв, Ставропіґія не могла ломити освяченої сотками літ традиції, тимбільше, що ніхто ні з родини ні з аранжерів похоронів до неї в справі дзвонення не звертався...

Дещо про нову большовикофільську партію.

Основник і голова „Українського Селянського Обєднання" в освітленні допису з Ужгороду.

У 194. числі „Діла" з дати 1. вересня ц. р. опублікували ми на передовому місці статтю п. в. „Нові більшовицькі підголоски", в якій звернули увагу на ті шляхи, якими проходить більшовицька розкладова робота в нашому краю, а далі на ті засоби, якими користуються більшовики у своїй підїздовій боротьбі з українським національним табором. Зокрема присвятили ми там увагу новому знаряддю більшовицької акції, що зявилось нагло на нашій землі у формі т. зв. „Українського Селянського Обєднання". Це „Обєднання" проголосило свою „програму", над якою ми в названій статті застановлялись, а останніми днями випустило в світ свій орган п. н. „Народня Трибуна". Ця нова „партія", як це ми вже згадували, має наскрізь реґіональний характер, бо розраховує на прихильників і діяльність тільки на терені кількох підкарпатських повітів. З уваги на те і її орган має свій осідок у Самборі, хоч і появляється друком у Львові.

Як кожна партія так і ця має свій екзекутивний та репрезентативний орґан, чи коли хочете, центральний комітет та президію. Головою тієї „партії" є п. Антін Дівнич, що ще недавно подавав себе за свідомого національного діяча і патріота. Кожну партію найкраще характеризують передовсім люди, що стоять на її чолі і які є одночасно її основниками. Так само і в даному випадку найкраще пізнаємо партію, коли познайомимося докладніше з її основником та провідником, тобто з п. А. Дівничем. Хто це такий і звідки він взявся, а крім того, які дані в нього на те, щоби ставити себе на чоло тієї нової „партії"? Відповідь на ці питання находимо в дописі, який ми дістали із Закарпаття, де герой нової партії ставив, що так скажемо, свої перші кроки на полі громадської діяльности. Від двох літ він перебуває в Галичині, де вкрутився до нашої кооперації, тобто став „кооператором", а останніми часами зве себе „журналістом".

У цьому дописі із Закарпаття дослівно читаємо:

У „Ділі з дня 1. вересня 1931 ч. 194. згадано у вступній статті, що п. Антін Дівнич творить нову партію „Укр. Сел. Обєднання" в опозиції до УНДО, радикалів і католицької партії в імя „боротьби за право повного національного самоозначення" і „боротьби проти зрадницької ролі українських угодовців" та накінець „боротьби проти наступу клерикалізму" і т. д. і т. д.

Не буде неінтересно, коли подам кілька фактів, що досадно ілюструють особу цього провідника „Укр. Сел. Обєднання". В Ужгороді вів він канцелярію Т-ва „Просвіта", пізніше кіно. „Просвіта" в Ужгороді є товариством народовецько-клерикальним і пан А. Дівнич вислугувався радо о. А. Волошинові (заступникові голови) і о. д-р В. Гаджезі і т. д. Але опя служба в „Просвіті" цілком йому не перешкаджала бути в тайних зносинах із більшовиками, писати під ріжними псевдонімами статті до комуністичної „Карпатської Правди" (й на тогож самого о. Волошина.»)) інформувати комуністів про життя в „Просвіті", старатися ввести комуністичних аґентів в інші народовецькі товариства (нпр. в „Надію") і т. п.

На двох стільцях п. А. Дівнич не обмежився. На услугах чеської поліції стояв в 1926 р. інший наш „брат"-еміґрант Іван Вислоцький, який доносив на кого попало. Для характеристики як І. Вислоцький боявся, щоби його доносу не приписано кому іншому і щоб його заслуга перед поліцією не була зменшена, наведу письмо І. Вислоцького, видруковане в „Русскій Землі" з д. 19. серпня 1926 р. „Неправдою є, — читаємо там — що донос по дѣлу печатанія протидержавных летаков в типографіи Василіян подав оден наборщик — а правдою є, що одповѣдну заяву и обличаючій матеріял собрав і подав нижеподписаный Иван Вислоцкій".

Вірним приятелем того Івана Вислоцького — був саме нинішній голова „Укр. Сел. Обєднання". В 1926 р. хотіла чеська адміністрація Закарпаття позбутися української еміґрації із Закарпаття і — Іван Вислоцький надрукував сім статтей у „Podkarpatsk-их Hlasach" в Ужгороді під назвою „Ukrajinská emigrace". У тих статтях оплював усю українську еміґрацію, представив її як бандитів, злодіїв і ворожий для чеської республики елемент. І ось сталося диво, яке нам отворило очі. Іван Вислоцький лаяв цілу еміґрацію, — і тільки одно світло найшов цей денунціянт між українськими еміґрантами, а тим світлом був п. А. Дівнич. В „Подкарп. Глясах" з д. 24. липня 1926 р. ч. 84. лаяв українських еміґрантів, що удають, що це вони працюють у Т-ві „Просвіта", коли „в дійсності — каже І. В. — всю працю в „Просвіті" робить один Дівнич".

Ось в ориґіналі та похвала денунціянта: „A prece vec (річ) se ma docela jinak. Vsechno jest vlastne praci skutecneho (дійсного) emigranta p. Divnice, ktery pracoval mnohdy v pravem slova smyslu ve dne a v noci a jehož zasluhou jest temer (майже) vse, co „Prosvita" ma".

Хто знав місцеві відносини, то знав і те, що інформації І. Вислоцькому про українську еміґрацію, життя в „Просвіті" і т. д. — давав пан А. Дівнич. Мимо того, що кожний бачив працю І. Вислоцького, А. Дівнич приймав його в себе дома, ходив з ним по місті, приймав його в „Просвіті" — аж Виділ йому це заборонив. Щоби І. Вислоцького заохотити до вірної служби, обіцяла поліція в Ужгороді, що дасть йому гроші на видавання чесько-українського часопису для підтримування чесько-українських взаємин. Вислоцький повірив, що такими фондами розпоряджає поліція й десиґнував п. А. Дівнича, нинішнього голову „Укр. Сел. Обєднання" — на головного редактора поліційного орґану...

Але й на тих трьох стільцях ще не кінець. Вже з Калуша писав п. А. Дівнич листа до польського консуля в Ужгороді, просячи, щоби консуль був так ласкавий і виробив у дирекції львівського польського театру місце оперової співачки для його дружини. Лист був писаний до пана консуля, як до знайомого протектора.

Нині п. А. Дівнич пустив отверто фарбу і сів вже не на чотирох, а мабуть тільки на однім стільці. І добре, що це зробив, бо тепер всі знатимуть, з ким мають до діла".

Ужгородський.

—o—

Стан хліборобства в Радянщині.

Радянський народній комісар Яковлев виголосив на недавній хліборобській конференції реферат про стан хліборобства в Радянщині. На його думку, урядові вдалося опанувати рільничу продукцію та відповідно її управильнити. Засівну площу, яка в роках 1928. і 1929. досягала 120 міліонів гектарів, доведено в 1930-31 р. до 138 міл. гектарів. В цілому Радянському Союзі було з днем 1. вересня ц. р. сколективізованих 60 прц. сільських господарств. Дальше форсування колективізації Яковлев уважає не тільки не вказаним, але навіть шкідливим, бо наперед треба опанувати й уладити те, що є. Тому боротьба за піднесення колективних господарств є сьогодні найважнішою справою не тільки для хліборобських чинників, але й для партійних орґанів. Перш усього треба піднести видатність землі і Яковлев заповів покликання рільної інспекції, що прослідджуватиме методи й якість праці на сколективізованих господарствах.

Психотехнічний конґрес у Москві.

В днях 8—13. вересня радив у Москві міжнародній психотехнічний конґрес при участи біля 600 делеґатів з усіх частей світа. Найчисленніше були заступлені німці та еспанці. Як можна було надіятися, конґрес не багато мав спільного з психотехнікою, бо цілі дні були присвячені пропаґанді радянського ладу. В часі нарад перетягали вулицями юрби комуністичної молоді, що крикливо демонструвала під вікнами салі нарад. Тисячі молоді обох полів несло прапори й таблиці з ріжними кличами, протибуржуйськими, протирелігійними, протиродинними і т. д. Решту часу заняло делеґатам звидження московських шкіл, фабрик і інших установ. Було теж кілька наукових рефератів, з яких замітний був відчит президента конґресу, проф. Шпільрайна з Москви. Референт зазначив, що від часу більшовицького перевороту наука ділиться на дві ґрупи: радянську і капіталістичну. Це твердження було таке дивоглядне, що навіть проф. Меде з Берліна (повага в ділянці психольоґії маси і груп) чувся приневоленим запротестувати проти таких поділів, що з наукою не мають нічого спільного.

Перед важними подіями в Китаю.

Із Шанґаю наспіли вісти, що там побоюються японської окупації китайських частин міста. Причиною японської агресивности є протияпонський бойкотовий рух, який доходив до того, що члени бойкотового комітету замикали у великих деревляних клітках купців, що продають японські товари, й обвозили їх по місті. Протияпонський бойкот викликав гострий протест японського уряду в Нанкіні, а одночасно японці вислали воєнні кораблі та передали шанґайському бурмістрові, ген. Чан-Чунові, ноту з погрозою, що збомбардують місто. Китайці нистеріґаються тепер старанно всяких сутичок з японцями, але напруження відносин зростає з дня на день, особливо в промислових дільницях міста, де китайці і японці мешкають поруч себе, і тому не трудно за події, що можуть послужити причиною до загроженої японської акції.

Тимчасом японський кружляк „Токіва" находиться вже в дорозі до Шанґаю. На основі інших вістей, часть китайської фльоти заплила до шанґайської пристані й спрямувала свої гармати на місто.

Якщо Японія зважиться дійсно обсадити китайські дільниці міста, значить, заатакувати суверенну китайську полосу, то була би це подія, що мусіла би спричинити далекосяглі наслідки.

З Пекіну повідомляють, що монгольські князі приготовляють збройну акцію, що має на меті утворити з цілої Монголії незалежну державу. Цей рух підтримує Японія, яка хоче розбити Китай на низку самостійних держав, що слухали би Японії. Монгольські князі дістають від японців у Манджурії великі транспорти зброї та муніції.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Концертовий марґінес.

Кинувся я свого часу, з завзяттям гідним ліпшої справи, на музиків і співаків, які жадають гонорару за свої виступи на добродійних концертах. Я тоді фільософував так: На те публика (між нею і аранжери добродійних концертів) ходить на концерти музиків і співаків, щоби мати право домагатися від них безплатного виступу в добродійній імпрезі. Моя думка стрінулася з потакуванням і я був задоволений.

Пішли концерти за концертами: приватні і добродійні і — як казали слухи — проходили з більшим чи меншим, але все таки з успіхом. Маю на думці успіх артистичний, бо про матеріяльний я навіть не сумнівався. Напевно музики і співаки вже не жадають заплати за виступи на добродійних концертах, а публика напевно рине як вода на приватні концерти. Адже не булаб мене підбехтувала на близьку мені по душі братію, колиб не мала до цього права бодай у сто відсотках.

Довго не міг я перевірити, як стоїть справа, бо рідко коли ходив і на добродійні і на приватні концерти. Хоч як люблю музику, не ходив. На добродійні не мав грошей і охоти, а на приватні грошей. Останніми часами мені трохи полекшало, я появився на кількох концертах, хоч і не на найдорожчих місцях.

В понеділок був я на концерті п. Синенької-Іваницької, хваленої критикою, запрошуваної мельоманами, любленої публикою. Вибрався пів до осмої (початок 8.15!), щоби оминути зайвого вистоювання у „вестібулі" Інституту Лисенка (ах, той вестібуль і загалом — ах той дім!), бо до „ґардероби" (ах, та ґардероба!) тяжко буде добитися.

Зовсім неоправданий був мій страх! В вестібулі стояв марсово настроєний пожежник, два кандидати на дарові білети і аж три білетери. Думав собі, може це ще за швидко на нашу публику. Але й то ні. Можна було прийти точно 8.15 і ще булоб місце на двох (вестібуль поміщує вигідно 15 людей, ґардероба 7 і пів!).

Аранжери добродійних концертів, які нарікаєте на музиків і співаків за їх негромадянськість, мельомани, які нарікаєте на брак концертів, публико одного з найбільш музикальчих народів світа! До вас моє слово, яке напевно не буде мати успіху!!

Аранжери добродійних концертів, чому вас не було в понеділок?! Мельомани, чому ви вислали тільки делеґацію?!

Публико, чому...

Хтось відповість:

— Тому, що біда.

Правда! Але для рятування слави музикальности українського народу можна було силою вдертися на салю. Нехай — мовляв — що хочуть говорять, а ми мусимо послухати бодай одного концерту. Тоді для концертанта матеріяльної потіхи нема, але є бодай моральна. Далебі, я промовчав би цю, трохи неевропейську поведінку. Грошей не мають, але зате музикальности ціла фіра.

А так?!...

Драперії на сцені зовсім добре гармонізували зі ситуацією на салі, а скількість дарових білетів з дефіцитом.

Галактіон Чіпка.

Українські парляментаристи на Буковині.

Посли Луцький і Лучкович у Чернівцях.

Черновецький щоденник „Час" з 9. ц. м. повідомляє:

„**Посол Остап Луцький**, віцепрезидент Української Парляментарної Репрезентації, вертаючи з конґресу Міжпарляментарної Унії в Букарешті, спинився на кілька годин у Чернівцях, де відвідав нашу славну письменницю **Ольгу Кобилянську**, редакцію „Часу" і кілька українських родин, з якими вязали його приязні відносини перед війною. У Чернівцях гостив посла Луцького, президент Української Нац. Партії, д-р **В. Залозецький.** Посол Луцький відвідав між іншим і могилу **Осипа Юрія Федьковича,** на якій зложив прегарний вінок з живих квітів від імени Української Парл. Репрезентації. Пос. Луцький виїхав сьогодні рано поспішним поїздом до Львова.

Український посол до канадійського парляменту, **Михайло Лучкович**, який брав участь у конґресі Міжпарляментарної Унії в Букарешті, приїде сьогодні, в четвер, поспішним поїздом „Рапід", у супроводі сенатора д-ра Маєра-Михальського до Черновець. На двірці стрінуть посла **Лучковича** відпоручники Української Нац. Партії з д-ром **Залозецьким** на чолі та представники українського громадянства".

ОСТАННІ ВІСТИ

СОЙМ.

У пятницю, перед приступленням до денного порядку сойм. засідання, пос. Новодворський (НД) заявив, що згідно з 15. уст. сойм. правильника перше читання проектів законів, зголошених урядом, може відбутися щойно третього дня після роздачі їх друком. Тому бесідник домагався, щоби всі перші читання нинішнього засідання скреслити з денного порядку. Маршал признав, що дійсно частину друків доручено послам запізно та сказав, що відкличеться в тій справі до палати. Посли ББ заявилися за незмінюванням денного порядку.

З огляду на те Народовий Клюб ухвалив відкликати своїх представників із президії сойму. Тому віцемаршал сойму кн. Четвертинський та секретар пос. Чарнецький зреклися своїх становищ. Зрікся свого становища й секретар президії сойму Побожни (ХД). Так у президії були лише представники ББ, бо соціялісти не мають там свого представника, а Стр. Людове після смерти віцемарш. Домбського постановило не ставити свого кандидата на віцемаршала.

Після реферату пос. Томашкевича маршал Світальський піддав ревізії своє становище та з результаті прийняли домагання пос. Новодворського про скреслення перших читань. Після заяви марш. Світальського про скреслення 6-ої точки денного порядку віцемарш. Четвертинський підійшов до нього та подав йому руку. Рівночасно Нар. Клюб відкликав резиґнацію своїх членів.

Опісля маршал повідомив сойм про уневажнення виборів в перемиській окрузі та що тамошні посли втратили мандати.

Після реферату пос. Томашкевича (ББ) про проект закону про час праці в промислі та торговлі та про працю молодих людей і жінок і після гострих промов опоз. послів сойм прийняв усі 4 закони в 2 і 3 чит.; всі поправки відкинув.

Опісля сойм радив над проектом закону про здержання авансів. У дискусії над тим проектом говорим міністр скарбу Ян Пілсудський. Він сказав, що вже прем. Пристор згадував, що скарбову нужду переживають і інші краї. Та це Польщі не врятує. Були вже маркові часи. Всі знають, що це значить. Коли йде про програму, треба кинути клич: Перетрівати при помочі вязання кінця з кінцем, щоби вдержати бюдж. рівновагу. Дефіцит збільшується з місяця на місяць. Щоби сплачувати держ. довги держава мусить щадити. Щадить на зменшенні платень службовиків, підвищено адміністраційні, пашпортові, консулярні оплати. Плянується підвишка судових оплат. Цього всього за мало, тому уряд мусів узятися і за здержання авансів службовиків. Не з легким серцем жадає того від них.

Проект закону про здержання авансів прийняв сойм у 2. і 3. читанні.

ОФІЦІЯЛЬНИЙ КОМУНІКАТ ПРО ВБИВСТВО ПОС. ГОЛУВКА.

З Варшави повідомляють, що на днях видадуть офіціяльний комунікат про зловлення вбивників пос. Голувка. Слідство в тій справі кінчиться. Один із арештованих Лев Крисько — як твердить оф. комунікат — це безпосередній вбивник. Підозріння щодо другого підозрілого Іллі Бутрина також умотивовані, хоч ще є деякі сумніви, чи він брав безпосередню участь у вбивстві. Оба арештовані це члени ОУН. Крисько, що був студентом данціґської політехніки, виїздив буцімто кілька разів до Берліна за вказівками. Рівночасно з виданням оф. комунікату подадуть фотографії документів, які нібито стверджують тези слідства. Згадується навіть, буцім то один із арештованих признався до співучасти в убивстві. Крім того багато забраного матеріялу торкається терористичної акції. Сл. суддя для справ надзв. ваги Скожинський замкне на днях слідство й увесь матеріял передасть прокураторові.

НОВИЙ СКЛАД НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ.

Вчора вечором зголосив канцлер Бріпінґ през. Гінденбурґові новий склад уряду: канцлер і мін. закор. справ Брінінґ, заст. канц. та мін. фін. Дітріх, мін. госп. Вармбольд, мін. праці д-р Стеґервальд, мін. Райхсвери та внутр. справ Ґренер, мін справедл. д-р Йоель, мін. постачання і хлібор. Шіле, мін. звязку Трівіранус, мін. почт д-р Шетцель. През. Гінденбурґ затвердив склад нового уряду.

НОВИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ БАНК.

Повідомляють з Ню Йорку: Для рятування малих банків, загрожених упадком доляра, засновують новий великий банк „Національний Кредит Корп." з капіталом пів мілярда долярів. Сьогодні новий банк буде зареєстрований. До банку зголосили свої внески менші банки та фінансові велитні Америки.

Отвертий лист пос. Міл. Рудницької.

Пос. Мілена Рудницька переслала 9. жовтня клюбові парляментарних справоздавців отвертого листа у відповідь на відомий лист бебістичних посолок і сенаторок.

На вступі пос. М. Рудницька говорить про польсько-українські відносини у Сх. Галичині, про тих хто унеможливлює співпрацю, в чому велику вину поносить частина польської преси. Зазначує, що хотіла внести скаргу на авторок листа за очорнення, та обмежилася до отвертого листа. Вкінці зазначує, що має виступати перед Ліґою Націй в обороні українських справ.

Ширший зміст листа подамо в одному з найближчих чисел „Діла".

Міжнародня армія для Союзу Народів.

Сензаційне внесення на засіданні Міжпарл. Унії в Букарешті.

На зсіданні Міжпарляментарної Унії в Букарешті 7. жовтня поставили під голосування внесення бельґійського делеґата Ляфонтена (того пацифіста, якого румунські студенти побили) та французького делеґата Мельона, щоби створити міжнародню армію для розпорядження Союзу Народів.

За внесенням голосували: французи, бельґійці, румуни та греки. Внесення перепало.

Доляр паде.

Повідомляють з Варшави, що курс доляра хитається. Вчора занотувала варшавська біржа курс доляра 8·75 зол.

Скликання англійського парляменту.

Король скликав парлямент на 3. листопада. Тому, що офіціяльний вислід виборів оголосять 30. жовтня, то скликання парляменту чотири дні опісля буде рекордом в англійській історії.

НОВИНКИ

— **Курс танців Тамари Панченко** розпічнеться 17. жовтня при вул. Зеленій ч. 7, І. поверх праворуч. Частину доходу — призначено на користь незаможніх студентів. Ціни знижені!

— **Ювилейне свято в честь письменника Василя Стефаника** відбудеться 18. жовтня в год. 2. після полудня у великій салі Каси Ощадности в Коломиї. Програма свята добірна; громадянство сподіється, що п. Іваницька-Синенька причиниться своєю участю у програмі до звеличання великого українського письменника.

— **Вийшли на волю.** Придержані вчора у Львові студенти Тюшка і Калинович після переслухання їх на поліції вийшли на волю.

— **Безробітний актор побив радного.** У четвер вечором після засідання львівської міської ради безробітний актор чинно зневажив радного Бушека. Президент Бжозовський приказав свому секретареві перевести слідство в тій справі.

— **З львівської хроніки.** З мешкання Ванди Пехс (Петра 6) зникли дорогоцінности вартости 1000 зол. — З горища Давида Ґліка (Ринок 12) пропало білля вартости 350 зол. — З мешкання Антона Кадерніжки (Гелени Моджеевської 3) зникли річи варт. 1400 зол.

— **З краєвої хроніки.** Перед наглим судом стане перемиський громадянин Фр. Михалишин за намагання вбивства робітника Н. Петровського. Михалишин був невдоволений працею Петровського, побив його та стрілив до нього з револьвера.

— **Зудар літака з автом.** При осіданні на землю зударився літак з автом в Колюмб Сіти, стейту Індіяна, в Зед. Державах. Три подорожні, які їхали автом, згинули, летун важко ранений.

— **Подорож на Полінезію.** Відомий французький дослідник Полінезійських островів А. Гербольт приготовляє новий корабель, на якому поїде на Полінезію. Дослідник перебуватиме на островах кілька літ.

— **Остров невідомих матерей.** Досі звичайно траплялись діти, які не знали свого батька, тепер будуть і такі, що не знатимуть своїх матерей. У Франції призадумалися над долею дівчат-матерей, які часто вбивають своїх дітей та кінчать самовбивством. В Аміен заснували лікарі захист „Невідомої Матері". Всі, що встидаються свого материнства, можуть перебути роди дитини в захисті, який приймає без застережень. Кожна дівчина-мати лишає в управі захисту запечатаний лист, у якому є написане її прізвище та адреса сімї. Коли вона вмре при злогах повідомляють про це родину, коли про буде їх щасливо, забирає той лист при виході з лічниці. Діти означені лише числом і не знатимуть своїх родичів.

— **Еспанія запрошує до себе жидів.** Повідомляють з Мадриду, що еспанський міністр фінансів виголосив промову, в якій признав жидам, вигнаним 1492 р. з Еспанії заслуги та висловив побажання, щоби потомки тих вигнанців вернулися до Еспанії. 1000 жидів, еспанського походження, які живуть на Балкані, висловили охоту переселитися.

—**Твори молодости Масканія віднайдені.** Відомий італійський композитор Маскані мав недавно день радости. Його друг віднайшов йому скринку, яку композитор заставив перед 30-ти роками, коли не мав чим заплатити за мешкання. У скринці були перші молодечі твори Масканія; композитор, врадуваний памяткою своїх юнацьких часів, подарував 10.000 лір на бідних студентів.

— **Люди, які тікали перед автом.** У Гранашіні, біля Загребу, трапилося вбивство. Журналісти поїхали автом на місце випадку та застали порожне село. Показалося, що мешканці села не бачили ніколи авта й поява його на шляху до села їх дуже налякала і вони всі поховалися перед „грізним драконом". Таке трапилося в XX. столітті в глухій околиці, але все таки в... Европі.

— **Кухня, яка сама „будиться".** В Льондоні виставили на показ зразок нового винаходу: газову кухонку получену з „будильником". Коли хтось виходить з дому, а хоче після свого повороту застати горячий чай, наставляє „будильник" на кільканацять мінут перед часом повороту, а на кухонці лишає приготовану воду. В означеній годині автоматично запалюється газ і вариться вода на чай. Хазяйки, які не люблять рано вставати, матимуть вигоду: будильникова кухня зварить сніданя без їх помочі.

— **Боротьба за „синю стрічку" океану.** Німці мають два кораблі „Бремен" і „Европа", які розвивають найбільшу скорість з усієї фльоти світа. Англійці будують корабель „Британію", який матиме довжину 1000 стіп, 73.000 тон тонажу та швидкість 46 км. на годину й здобуде тим хвилевий рекорд.

— **Распутін на екрані.** Осип Димов і Адольф Ляйтц пишуть сценарій тонової фільми „Распутін".

— **Школа Т. Витвицького** розпічне на днях курси модерних танців в „Народнім Домі". — **Ближчі інформації в афішах.** 636 2—2

— **Подяка.** Абсольвенти-екстерністи української реф. реал. гімназії в Ржевницях (ЧСР), складають отсею дорогою щиру подяку за підготовку до матури Вп. панам професорам: доц. А. Чернявському, проф. д-рові А. Артимовичеві, доц. О. Коваленкові, доц. Б. Лисянському, доц. Риндикові, проф. Слюсаренкові та п. Іржаківському.

З театру.

ЛЬВІВСЬКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР РЕВІЇ „ЦВІРКУН": *„ЯК ВЕРТІТИ, ТО ВЕРТІТИ"*.

Друга програма „Цвіркуна" пройшла з іще більшим успіхом, як перша, на що вплинуло не тільки більше її уріжнороднення, але й більш мистецький підбір матеріялу та дбайливіше виконання поодиноких точок. Публика, що заповнила й цим разом по береги салю Лисенка, мала знову нагоду в цих невеселих часах добре посміятися і напевно не було ніодного видця, що не провів би приємно вечора.

Важко сказати, що з богатої програми вчорашньої ревії публиці найбільше подобалося. Бо однаково горячо оплескувано і прегарні хореографічні продукції добре вишколеного балету в складі пань Красновецької, Богусевич, Ґурської і Фединяківної, які виступали аж у чотирьох танцях (фокстроті, чардаші, танцях гавайських та еспанських), і дуже вдатні виступи хору під проводом арт. Полякова („українські ревелерси"), що співав у супроводі мандолінової орхестри більше чи менше відомі українські пісні, і настроєво-сентиментальні пісоньки у виконанні п. Софії Орляні (особливож „Останій поцілуй" і „Пригоду в лісі"), і вміло підібрані, незвичайно дотепні скечі, і виступ арт. Сороки в ролі українського емерита, і все інше. Та проте думаємо, що скеч „Україна—Гасмонея", приноровлений до наших відносин („зукраїнізований") п. Сорокою і виведений по мистецьки ним і п. Залуцьким, викликав таки найбільше сміху й веселости на салі і був справжньою атракцією вечора.

Загально треба сказати, що всі без вимки точки програми другої ревії „Цвіркуна" стояли на відповідному рівні, були дбайливо підготовлені і солідно виконані, а до того не було в них абсолютно нічого такого, що моглоб когонебудь з якогось погляду вразити. Гол. виконавці: п-во Сороки і Залуцький, що вів крім того з успіхом конферансієрку, а також пп. Гірняк, Гевко, Якимова й ін. подбали про те, щоби публика бавилася якнайліпше, а це остаточно й є метою такої ревії.

Як сказано на початку, вечір пройшов дуже гарно, при чому деякі точки (всі виступи балету і деякі точки хору) треба було на настирливе домагання видців повторяти. Видно, що того роду вечорі можуть у нас стягати ширші круги публики і нема сумніву, що саля буде заповнена і на найближчій ревії „Цвіркуна". В успіху вечора партиципує теж орхестра пп. Шлапаків, що зрештою має у нас здавна якнайкращу марку.

І. Н.

З судової салі.

НАГЛІ СУДИ У ЛЬВОВІ Й САМБОРІ.

Наглий суд у Львові проти Ярослава Поповича і тов. за підпал коршмаря, про який подали ми перші вістку з усієї львівської преси, відбудеться в пятницю, 16. ц. м. Обвинувачені — це малолітні сільські хлопці, тому й не грозить їм кара смерти.

В Самборі почався 9. ц. м. наглий суд над Миколою Солтищаком з Губич коло Борислава, якому закидують підтинання телегр. стовпів на залізн. дорозі Дрогобич—Борислав.

ПІДПАЛИ З 1921 РОКУ ПЕРЕД СУДОМ В ЧОРТКОВІ.

Під замітом цілої низки підпалів на фільварках в Юрківцях, Слобідці біля Сидорова і в Бередні біля Васильковець, виконаних ще у 1921 р., станув перед лавою суддів-присяглих у Чорткові Микола Ґут зі Слобідки коло Сидорова в повіті гусятинському. Поліція впала на слід справника щойно в 1930 році. Вислідом розправи був засуд обв. Ґута на 10 літ тяжкої тюрми. Боронив д-р Володимир Електорович.

СПОРТ.

За мистецтво львівської округи.

І. **Копаний мяч: Сокіл IV.—РУСК** в неділю, 11. X. ц. р., год. 11. рано, на грищі Гасмонеї.

II. **Відбиванка.** Субота, 10. X. ц. р., год. 4. попол., на грищі Сокола IV. при вул. Крупярській ч. 15. між дружинами: **Чорноморка—Сокіл IV.** Неділя, 11. X. ц. р., год. 10. рано, на грищі Сокола IV. при вул. Крупярській ч. 15. **ЖУСК—Сокіл IV.** (жінки), **УСК—Сокіл IV.** (мущини). Вступ за добровільними датками.

Висліди з минулої неділі такі: **Сокіл IV.—СТЕП** 4:3. Дружина „Хмара" не прибула на час, тож суддя оголосив вок-овер на користь **РУСК** (5:0).

Недільні змагання.

В цю неділю відбудуться за мистецтво Ліги тільки два змагання: Лехія—Рух у Львові і Чорні—Варта в Познані. У Львові будуть іще розіграні змагання Горіш. Шлеськ—Львів, при чому репрезентація Львова буде заступлена грачами Погоні. Одночасно в Брюссель відбудуться міждержавні змагання Польща-Бельгія.

‡ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Олександер Грегорович, духовник Карного Заведення в Станиславові та у Львові і довголітній урядовець бібліотеки Інституту „Народний Дім" у Львові, помер по короткій недузі, принявши Св. Тайни, дня 4. жовтня ц. р. Покійний — чоловік небуденних прикмет, скромної вдачі, за свій непохитно-чесний характер тішився загальною симпатією та радо служив усім у потребі своєю помічю і радою. Похорон відбувся при участи численного Духовенства, відпоручників Товариств, Товаришів і Знайомих Покійного дня 6. ц. р. з церкви Св. Петра й Павла на Личаківський цвинтар. В. Й. П.!

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

І. БЕТОН У СУЧАСНОМУ БУДІВНИЦТВІ ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ.. ІІ. ЯК ЗАБЕЗПЕЧИТИ ГОСПОДАРСЬКІ БУДИНКИ ПЕРЕД ВОГНЕМ, ЗИМНОМ І ГРИБОМ? Ст. 12. Львів, 1931. В-тво „Русалка".

ПРОВІДНИК, календар канадійських українців, 1931 р. Вінніпеґ, Манітоба, Канада. Ст. 64. Накладом Т-ва Опіки над українськими переселенцями імени св. Рафаїла в Канаді.

NATIONAL MINORITIES TO-DAY by the Rt. Hon. Lord Noel-Buxton. With the Compliments of The Ukranian Bureau, 40 Grosvenor Place, London, S. W. 1. Ст. 8°.

ПРАВИЛА ЗАХОВАННЯ ЗДОРОВЛЯ І ПОМОЧИ В НАГЛИХ ВИПАДКАХ (гігієна). Зладив для шкільної молоді та селян інсп. Володимир Кабаровський. Львів, 1931. В-тво „Русалка".

ПРО НАЙСТАРШІ ЧАСИ ЛЮДСЬКОГО ЖИТТЯ НА ЗЕМЛІ. Написав д-р К. Орловський. Ст. 40. Яворів 1931. Накладом української вид. спіл. „Громада" у Львові. Видавництво „Самоосвіта" ч. 22.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 9. X. 1931. за масло експортове і десерове пріма —'— зол., за літру молока 24 сот., літру сметани 1·10 зол., копу яєць 5·70 зол.

З огляду на непевну ситуацію ціни масла не подається.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Нечинний.

Театр Ріжнородностей:

Субота, 10. жовтня, година 7·30 веч „Моральність пані Дульської".

Неділя, 11. жовтня, година 3·30 попол. „Коли вернешся?"

Неділя, 11. жовтня, година 7·30 веч. „Моральність пані Дульської".

Кіна.

АПОЛЬО: „Десятьох із Павяка".

ЛЕВ: „Десятьох із Павяка".

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма „Веселий поручник" (Моріс Шевальє.)

МІРАЖ: Звукова фільма: „Синій метелик" (Марлена Дітріх, Еміль Янінґс).

ОАЗА: Звукова фільма „Король промаків".

ПАЛЯС: Звукова фільма „Давид Гольдер" і тижневик Фокса.

ПАН: „Звукова фільма: „Монте Карльо".

ПАСАЖ: „За гріхи брата" та звуковий додаток.

ПРОМІНЬ: „Магдалина" та додатки.

СОНЦЕ: „Жінка на місяці" і „Ріф нарешті сам!"

СІЛЕВЕ: „Адютант" (Мозжухин)

УТІХА: „Карльо Альдіні в панцирнім авті" і „Терня долі".

ХИМЕРА: „Неаполь співаюче місто", (І. Кепура, Б. Гельм).

Програма радіо.

Неділя, 11. жовтня 1931.

Липськ (259,3) 17.45 „Життя та смерть Каруза". 20.00 Передача оперетки. **Моравська Острава** (263,4) 16.00 Концерт. **Брно** (278,8) 18.00 Збірний концерт. **Льондон** (356,3) 17.00 Військова музика. **Гамбург** 372,2) 17.30 Хор. 18.30 Збірний концерт. **Букарешт** (394,2) 20.00 Оперетка „Світильник лямп". **Сотенс** (403,8) Концерт. **Берлін** (419) 15.40 Вірші В. Лемана. 20.00 Концерт. **Харків** (426) 15.00 20.00 Концерт. **Рим** (441,2) 21.00 Концерт. **Гельсінґфорс** (453,2) 11.00 Хор. **Лянґенберґ** (472,4) 16.30 Концерт. **Міляно** (500,8) 16.00 Оперетка „Баядера". **Брукселя** (508,5) Збірний концерт. **Відень** (516,4) 20.10 Нова хорова музика. 20.40 „Любов сучасної доби". **Рига** (524,5) 16.00, 22.00 Новітня танкова музика. **Будапешт** (550,5) 18.00 Угорські пісні. 19.45 Весела гутірка. **Любляна** (575,8) 22.15 Легка музика. **Ленінград** (1000) 14.10, 15.00, 16.30 Концерт. **Ослько** (1071,4) 22.35 Танкова музика. **Калюндборґ** (1153,8) 21.40 Хор. **Москва** 12.00, 15.00, 18.15, 19.30 Концерти. **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 15.35 „Сільська молодь давно й сьогодні". **Париж** (1724,1) 13.30 Органи.

Понеділок, 12. жовтня 1931.

Липськ (259,3) 21.30 Збірний концерт. **Моравська Острава** (263,4) 19.20 Приступна музика. **Брно** (341,7) 18.25 „Природа в жовтні". 19.05 Збірний концерт. **Льондон** (356,3) 22.45 Танкова музика. **Гамбург** (372,2) 22.30 Передача чужих станиць. **Букарешт** 394,2) 20.45 Циганська музика. **Сотенс** (403,8) 21.30 Хор. **Берлін** (419) 15.40 „Людина та годинник". 18.15 „Техніка та література". **Харків** (426) 15.00, 20.00 Концерт. **Рим** (441,2) 17.30 Збірний концерт. 21.00 Танкова музика. **Гельсінґфорс** (453,2) 19.10 Збірний концерт. **Лянґенберґ** (472,4) 17.00, 20.00 Збірні концерти. **Прага** (486,2) 20.20 Мандоліністи. **Міляно** (500,8) 12.00 Музична всячина. **Брукселя** (508,5) 21.00 Оперетка „Віденський вальс". **Відень** (516,4) 19.30 Танкова музика. **Рига** (524,5) 19.03 Вечір російської музики. **Будапешт** (550,5) 19.30 Циганська музика. **Любляна** (575,8) 20.00 Ґрамофонові плити. **Ленінград** (1000) 15.00 Концерт. **Ослько** (1071,4) 22.05 Хор. **Калюндборґ** (1158,8) Опереткова музика. **Москва** (1481) 18.15, 19.30 Концерт. **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 18.00 На кордоні життя. **Париж** (1724,1) 20.00 Давнє кіно.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя 11. жовтня 1951.

Львів (380,7) 10·15 Служба Божа з львівської римо-кат. катедри 11·35 Передача з Варшави: Місійний відчит. 11·58 Передача часу з Варшави. 12·10 Передача з Варшави. 16·20 „Про жіночу моду". 16·30 Відчит із Кракова. 16·45, 19·40 Ґрамофонові плити 16·55 Передача з Варшави 17·25 Передача з Брукселі 18·00 Мандоліністи 18·20 Листування 18·35 Продовження гри мандоліністів. 19·00 Всячина. 19·20 Література й музика 19·45 Передача з Варшави. 22·25 Спортова оповістка. 23·00—24·00 Музика з львівської „Баґателі".

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Заходом **Т-ва „Українська Бесіда" і Порадні Матерей** відбудеться в неділю 11. ц. м. в салі „Бесіди" відчит **д-ра Осипа Філяса на тему „Чим є забава для дитини"**. Поч. в год. 5. попол.

Посвячення дзвона і хрестів на Клепарові. О. Володимир Яценків, гр.-кат. душпастир Клепарова і Комітет будови церкви на тому передмісті запрошують українське громадянство Львова до якнайчисленнішої участи в посвяченні дзвона і хрестів для нової церкви св. Андрея, яке відбудеться в неділю, 11. ц. м. Початок свята: год. 11. передпол.

Кооператива Українськвй Театр у Львові (був. ім. Тобілевича).

ГОРОДЕНКА:

10. X. „Про що Тирса шелестіла".
11. К. „Циганка Аза".

КОЛОМИЯ:

12. X. „Лялька".
13. X. „Пурга".
14. X. „Про що Тирса шелестіла".

СТАНИСЛАВІВ:

15. X. „Лялька".
16. X. „Пурга".
17. X. „Чесна Сузанна".
18. X. „Про що Тирса шелестіла".

Український театр під адм. пров. І. Волощука.

ЯРОСЛАВ: з поворотом ще 2 вистави.

10. X. — Циганка Аза.
11. X. — Наталка Полтавка.

ПЕРЕМИШЛЬ:

12. X. — Хмара.
13. X. — Для щастя (премера).

Перед виїздом на захід театр доповнить хор і прийме 1 тенора, 1 сопрана і 1 танцера нар. танців. — Оферти прошу слати на руки І. Волощука. Адреса в часописах.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5.** 130

КАНДИДАТ АДВ. з річною судовою і бюровою практикою шукає місця в адвоката зараз. Зголошення до Адміністрації „Діла" для „Пильний". 644 2-5

АБСОЛЬВЕНТКА гімназійна пошукує лекції. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Лекція". 651

ІНВЕСТИЦІЯ ЗОЛ. **50·— дасть щонайменше зол 500·—** місячно при пильній і легкій праці кожному при продажі нафтово-газових ламп. Інформації дає: Краєва фабрика ламп: „Heliolux" Бельсько, Цешинська. 22. 653 1—2

МУЗИКАЛІЯ. **„Танго Стефи"** на цитру Безкоровайного, 1 зол. 587 5 5

СОЛІДНА особа, середнього віку займеться домом. На виїзд до священика. Скромні вимоги. М. Сороківська, вул. Декерта ч. 3. 655

ТОЛОЧУ десені на плюшових плащах навіть старих, знищених; відсвіжую, вищу, переробляю. **М. Волянська**, Львів, Собіського 12, тел. 17—04. 325 7-?

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Специяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 Пересвітлення Рентґеном.

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ

Д-р М. Пензіяс.

Львів Сикстуська 56. повернув.

Подяка.

Волею Всевишнього відійшов у вічність дня 4. жовтня ц. р. по короткій недузі Найдорожчий та Невіджалуваний Муж, Батько, Брат, Шваґер і Вуйко **о. Олександер Грегорович.**

У тім важкім горю почуваємося до сумного обовязку цією дорогою зложити найсердечнішу подяку Всечеснішому о. крилошанинові Д. Лопатинському за уділення св. Тайн Покійному та провід у церковних обрядах; ОО. Совітникам: Дуткевичеві, Василівові, Ґаляпітові, Горчинському, Ладі, Кишакевичеві, Лициняковї, Туркевичеві, Стеткевичеві, Яросевичеві, Шпитковському, як також оо. Білинському, Вознякові, Лончині, Мелиневичеві і Приймі за участь в похоронних обрядах і проводи Покійного на місце вічного спочинку. — О. Совітн. Стеткевичеві, о. Миколі Яросевичеві, о. д-рові Фіголеві, П. С. Кунинській, Юркові Кунинському і Дир. Шурі сердечно дякуємо за останню прислугу, щире співчуття та вияви глибокої любови і привязання до Покійного.

Зокрема складаємо щиру подяку д-рові Чемерисові за останню лікарську поміч. Всеч. о. д-р Застирець зволить приняти вислови нашої глибокої вдячности за прощальне, надгробне слово над домовиною Покійного Товариша.

Дякуємо також сердечно Вп. пп. пос. Бачинському і д-рові Копистянському, що у своїх прощальних надгробних промовах гідно помянули память Покійного.

Управі „Руского Народного Інституту „Народний Дім" у Львові" складаємо найсердечнішу подяку за заходи для звеличання похоронів, як також за гремільну участь та щирі слова спочування. Також щиро дякуємо Управі Карного Заведення, якого Покійний був довголітнім духовником, пп. урядовцям і функціонарам, які своєю громадною участю гідно вшанували память Покійного. Вкінці щире „Спасибіг" хай прийме Хор і всі Співробітники, Товариші, Знайомі і Прихильники, що квітами і вінками вкрили свіжу могилу Покійного, поспішили зблизька і далека, щоб своєю участю в похоронах віддати Покійному останню прислугу, а найближчим старалися словами потіхи облегчити болючий удар.

Жінка, діти й рідня.

Присилайте передплату!

‡

Галюся Деревянківна,

єдина кохана доня, упокоїлася дня 2. жовтня 1931 р. в 9 весні життя.

Похорон відбувся 5. жовтня на православному цвинтарі в Пйотркові. Панахида на 9 день відбудеться в Кракові в православній ґарнізоновій церкві в неділю 11. жовтня в 10 годині, про що повідомляють горем прибиті

БАТЬКИ.

